

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

IMPLEMENTATION OF HEALTH-PRESERVING PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS

В умовах сьогодення, питання реалізації здоров'язберігаючих технологій у сучасній освітній системі є основним пріоритетним напрямком політики нашої держави, та одним із базових компонентів на шляху до європейського майбутнього.

Високий рівень здоров'я нації завжди розглядався як ключова складова людського багатства, це вагомий ресурс професійного і особистісного зростання суспільства. Актуальність висококваліфікованих фахівців на ринку праці була постійною, тому не виникає сумнівів, що навіть в умовах війни, державна економіка все ще потребує компетентних фахівців у всіх галузях, зокрема і у галузі фізичного виховання.

Соціально-економічні перетворення, що наразі відбуваються в Україні, вимагають віднесення питання здоров'я української нації до низки національних інтересів та пріоритетних ідеалів. Тому питання якісної підготовки майбутніх учителів з фізичного виховання, що будуть спроможні проводити фізкультурно-оздоровчу діяльність із урахуванням усіх інноваційних технологій потребує достеменного вивчення та набуває особливої уваги із позицій сьогодення.

Принадно зазначити, що проблема професійної підготовки здобувачів вищої освіти формує велику кількість актуальних питань, які є характерними для сучасних соціокультурних перетворень у освітній системі України. Модернізація загалом змісту освіти, направленість на новітній формат педагогічного мислення, продукування у підростаючого покоління валеологічного світогляду – ці та багато інших викликів XXI ст., безперечно повинні позначитися на особистісних та професійних якостях майбутнього вчителя фізичної культури.

Процес виховання у молодого покоління ціннісного ставлення до здоров'я та здорового способу життя є, безумовно, одним із провідних напрямів освітнього розвитку нації. Саме через це забезпечення здоров'язберігаючого середовища у школах є надзвичайно важливим, адже школярі – майбутнє нашої країни.

Водночас, практика засвідчує, що зусилля, докладені закладами вищої освіти до здоров'язбережувальної підготовки майбутніх учителів фізичної культури мають бути більш ефективними.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, фізична культура, підготовка фахівців, викладач, здобувач вищої освіти.

Today, the implementation of health-saving technologies in the modern educational system is a key priority for our country's policy and one of the basic components on the way to a European future.

A high level of national health has always been seen as a key component of human wealth, a significant resource for the professional and personal growth of society. The relevance of highly qualified specialists in the labor market has been constant, so there is no doubt that even in times of war, the state economy still needs competent specialists in all fields, including physical education.

Socio-economic transformations that are currently taking place in Ukraine require that the health of the Ukrainian nation be included in a number of national interests and priority ideals. Therefore, the issue of qualitative training of future physical education teachers who will be able to conduct physical culture and health activities taking into account all innovative technologies requires a thorough study and is gaining special attention from the standpoint of today.

It is worth noting that the problem of professional training of higher education applicants forms a large number of topical issues that are characteristic of modern socio-cultural transformations in the educational system of Ukraine. Modernization of the general content of education, orientation to the newest format of pedagogical thinking, development of the younger generation's valedological outlook - these and many other challenges of the XXI century should undoubtedly affect the personal and professional qualities of the future physical education teacher.

The process of educating the younger generation to have a value attitude to health and a healthy lifestyle is undoubtedly one of the leading directions of the nation's educational development. That is why ensuring a health-preserving environment in schools is extremely important, as students are the future of our country. At the same time, practice shows that the efforts made by higher education institutions to provide health-saving training for future physical education teachers should be more effective.

Key words: health-saving technologies, physical education, training of specialists, teacher, higher education student.

УДК 894.021.1:172.15-053.6(044)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/63.1.38>

Борщенко В.В.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри біології і охорони
здоров'я
Навчально-наукового інституту фізичної
культури, спорту та реабілітації
Університету Ушинського

Дишель Г.О.,
ст. викладач кафедри біології і охорони
здоров'я
Навчально-наукового інституту фізичної
культури, спорту та реабілітації
Університету Ушинського

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Особливо актуальною окреслена проблема стає в сучасних умовах модернізації освітньої системи України, що зорієнтована на входження до світового освітнього простору. Саме діяльність педагогічної спільноти України повинна бути спрямована на формування у майбутніх фахівців конкретних знань для вміння

пошуку якнайширшого кола їх практичного застосування; створення комфортного середовища існування, пристосування до мінливих життєвих ситуацій. Усе це дасть змогу зберегти життя та здоров'я на максимально довгий термін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Збереження здоров'я молодого покоління знаходиться під увагою дослідників. Дане питання у своїх роботах висвітлювали Єфіменко М.В., Антонова-Рафі Ю.В.,

Каніщева О.П, та Єфіменко П.Б. Ці науковці визначили стан здоров'я здобувачів вищої освіти у різному навчальному середовищі.

Дослідженням рівня здоров'я населення нашої країни займалися Михальчук В.М., Корнацький В.М., Дяченко Л.О. Відзначалась важливість контролю рівня фізичного стану студентства на початкових етапах навчання.

Формуванню здоров'язберігаючого напрямку надається не менша значущість. До прикладу, Оніщенко Н.П. виокремлює особливості педагогіці здоров'язбереження у освітньому процесі ЗВО. Татаровський В.О., Полішко Т.М. Севериновська О.В., акцентують на важливості вирішення наявних проблем у формуванні здоров'я студентства.

Тема підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури була доволі ґрунтовно висвітлена у наукових джерелах. Її методологічні та теоретичні основи розкриті у працях Драгоманова М.П., Ушинського К.Д., Духновича О.В., Сухомлинського В.О., Русової С.Ф.

Більш сучасні аспекти даної підготовки відображені у публікаціях С., Гоноболіна Н., Алексюка А., Гончаренка Савченко О., Семиченко В., Кузьмінної Н., Щербакова О. та ін.

На сьогоднішній день можна сміливо констатувати про наявність величезної кількості праць у сфері збереження здоров'я у ЗВО, а також підготовки майбутніх фахівців до здійснення здоров'язберігаючої діяльності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Відсутність мотивації до діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури;

– нерозуміння та неспроможність виконувати в навчально-виховному процесі здоров'язберігаючі технології;

– ігнорування особливостей наукової організації роботи в освітньому процесі;

– наявні невідповідності соціальної потреби суспільства та здоров'язберігаючою компетентністю майбутніх фахівців фізичної культури;

– потреба запровадження фахового підходу до процесу підготовки здобувачів вищої освіти.

Ці та інші негативні аспекти – яскравий приклад незадовільного стану сучасної культури здоров'я, значного дефіциту бази знань та практичного досвіду у сфері зміцнення та збереження молодого покоління.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Теоретичний аналіз проблемних моментів у системі здоров'язберігаючої підготовки майбутніх учителів фізичної культури;

– окреслення важливості впровадження здоров'язберігаючих педагогічних технологій у процес підготовки майбутніх учителів фізичної культури;

– висвітлення можливих шляхів покращення даного навчального процесу, підвищення мотивації здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здоров'язберігаючий навчальний простір вміщує у собі:

– включення оздоровчої роботи в освітній процес,

– підвищення фізичної активності учнів,

– наявність системного підходу в питаннях організації позаурочної діяльності,

– залучення служб психологічної та соціальної роботи,

– запровадження індивідуального і диференційованого підходів під час уроків фізичного виховання [3, с. 188].

Важливо зазначити, що головним координатором та керівником формування здоров'язберігаючого навчального простору є саме вчитель фізичної культури.

Здоров'язберігаюча діяльність у закладі вищої освіти повинна ґрунтуватися на системності підходу, яка передбачатиме залучення в процес усіх його суб'єктів. Така діяльність направлена на психоемоційну адаптацію здобувачів методом особливого змісту навчальної роботи, а також способів та засобів її реалізації [2, с. 75–79].

Згідно з цим положенням, основною метою здоров'язберігаючої освітньої технології є формування умов для психологічної, фізичної, соціальної адаптації, що сприятиме покращенню та збереженню рівня здоров'я учасників освітнього процесу, підвищенню їхньої продуктивності впродовж навчальної та практичної діяльності [5, с. 227–230].

Умови сьогодення ставлять перед освітою складне завдання «створення» людини унікальною, творчою, цілісною особистістю, що прагне максимально реалізувати свої можливості, вона відкрито сприймає новий досвід, спроможна на відповідальний вибір незалежно від складності життєвих ситуацій. Провідну роль у реалізації такого завдання відіграє загальноосвітній заклад, що навчає та виховує переважну більшість школярів впродовж доволі тривалого часу, зокрема керуючись під час своєї діяльності науково обґрунтованою теоретичною та практичною базою [5, с. 227–230].

Сучасна школа повинна реалізувати ідеали особистісно-орієнтованої педагогіки; підтримувати гармонію фізичного, розумового, психологічного, духовного та морального розвитку кожного індивіда, з метою його конкурентоспроможності на ринку праці; навчати формуванню стратегії свого життя, дотриманню моральних цінностей, розуміння власного «життєвого кредо» та особистого стилю життя [1, с. 12].

Проте, за умови відсутності висококваліфікованих фахівців, здатних до ефективного реалізації

даних ідей, вони залишатимуться на рівні декларування. У зв'язку з цим, виникає проблема забезпечити школу такими учителями, що будуть володіти відповідними знаннями, уміннями та професійними навичками для ефективного впровадження в освітній процес новітні технології, направлені на закладення у школярів базових знань про здоров'я та здоровий спосіб життя. Тобто загальноосвітнім закладам необхідні спеціалісти, які характеризуватимуться не лише високими професійними здібностями, але й вбачатимуть соціально-морально сенс під час роботи, поєднуюватимуть компетентність та ефективну діяльність із піклуванням про інтереси школярів [4, с. 45].

Оглядаючи такі сучасні вимоги до професійних компетентностей вчителів, їхні практичні навички набуватимуть більш вираженого значення. Увесь процес навчання у закладі вищої освіти повинен бути зорієнтованим на підготовку універсальних фахівців, підкріплення фундаментальної освіти, поєднання безпосередньо навчального процесу з елементами творчої, дослідницької професійної діяльності, направляти на формування індивідуальності майбутнього педагога із якостями, які відповідатимуть конкретним вимогам та забезпечуватимуть високу ефективність на практиці [2, с. 75–79].

Логічно простежується, що через такі особливості, у педагогічній методичній літературі, періодиці, певно найпоширенішим терміном є «компетентність». Загальноосвітні заклади, університети, відповідаючи вимогам часу, максимально посилюють практичну спрямованість освіти, підвищують конкурентоспроможність, життєву реалізацію молодого покоління, яке навчається. Все більше уваги звертається саме на формування у студентства вміння використовувати отримані знання поза межами закладу вищої освіти, у повсякденному житті [5, с. 227–230].

Сучасний освітній процес в Україні акцентує на потребі створення та розвитку здоров'язберігаючої компетентності кожного здобувача освіти, адже це забезпечить значно вищий ступінь готовності

майбутнього фахівця до самостійного життя, адже він, отримавши комплекс знань, навиків та умінь, розуміючи важливість ціннісного ставлення до власного життя та здоров'я, буде спроможний компетентно вирішити різноманітні труднощі, пов'язані із здоров'ям [3, с. 188].

Висновки. Процес впровадження здоров'язберігаючих педагогічних технологій у підготовку майбутніх учителів фізичної культури – це важливий і структурований етап освіти, що охоплює собою мотивування до здоров'язберігаючої діяльності та активного способу життя, підвищення рівня фізичної підготовленості та покращення функціональних можливостей. Знання та уміння практичного застосування здоров'язберігаючих технологій є ключовою складовою професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Джуринський П.Б. Компоненти підготовленості до здоров'язбережувальної професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Вип. 5. 2012. 12 с.
2. Митчик О., Сапожник О. Етапи формування здоров'язбережувальної компетенції в студентів вищих навчальних закладів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: зб. наук. праць. № 3 (15). 2011. С. 75–79.
3. Омеляненко В.Г. *Здоров'язберігаюча компетентність вчителя фізичної культури*. Професійні компетенції та компетентності вчителя: мат. рег. наук.-практ. сем. Тернопіль. 2006. 188 с.
4. Сущенко, Л.П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» Київ. 2003. 45 с.
5. Тевкун В.В. *Здоров'язбережувальні компетенції – основа професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури*. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Вип. 115. 2014. С. 227–230.